

Годишна програма за заеднички интереси на етничките заедници

Општина Ресен

Проект: Здружени сили за заеднички интереси

Март 2018

Содржина

Вовед.....	3
За општината.....	4
Методологија за изработка за годишната програма.....	6
Приоритети за општина Ресен дефинирани на граѓански форуми.....	9
Дефинирање на проблемите во областите од страна на работните групи.....	9
Анализа на дефинираните проблеми по работни групи.....	10
Дефинирање на решенија за проблемите по работни групи.....	13
Предлог иницијативи за дефинираните проблеми по работните групи.....	16
Акциски план со активности за 12 месеци.....	18

Вовед

Проектот „Здружени сили за заеднички интереси“ е проект во реализација на ЦОСВ – Прилеп во рамките на ИПА Програмата за поддршка на граѓанското општество и медиуми 2014 при Делегацијата на Европската Унија во Скопје.

Општата цел на проектот е: Зајакнување на влијанието на граѓанското општество во унапредувањето на односите во заедницата преку партиципативна демократија.

Специфични цели се: i) Поддршка на процесот на градење на доверба во заедницата преку согледување на заедничките интереси на заедницата ii) да се стимулираат акции на локалните заедници за учество во процесите на донесување на одлуки на локално ниво iii) да се зајакнат капацитетите на локалните граѓански организации во анализа и застапување засновано на докази преку вмрежување на засегнатите страни.

Градењето на годишната програма за заеднички интереси е процес кој е во рамките на втората компонента за проектот: Воспоставување на механизми за консултации за идентификација на заедничките интереси во заедницата каде што 12 менторски организации иницираа основање на општинско тело за идентификација на заедничките интереси на заедницата составен од членови од општинскиот совет, политичките партии, комисија за интеретнички релации (во општините каде што ја има формирано) и граѓанско општество. Телото го координираше процесот на идентификација на заедничките потреби и учествуваше во процесот на изготвување на годишната програма.

Оваа програма пред се е наменета за етничките заедници кои живеат на територијата на општина Долнени и предвидува нивно вклучување во општествениот, социјалниот и образовниот процес на ниво на вклучување во процесите на носење на одлуки во локалните заедници.

Овој процес започна етапно, и вклучи средби со граѓани – **форуми**, кои беа реализирани во општина Ресен и на кои се разговараше за приоритетите, проблемите и решенијата со кои граѓаните од различните етнички заедници се сретнуваат.

Од особена важност е формираното општинско тело во рамките на овој проект кое беше присутно со свои претставници на сите форуми и активно учествуваше во работата на групите кои беа креирани како најпотребни во областите на: Земјоделие, Животна средина, Туризам и Младински активизам и вработување.

Секоја од групите е претставена од релевантни учесници и институции кои се тесно поврзани со дефинираната област.

Оваа програма ќе биде предадена на Советот на општина Ресен пред се на разгледување, а подоцна за периодот 2019 година и за реализација. Оваа програма е препорачливо да се разгледува во ноември 2018, како за истата би се планирале средства во буџетот на општината и во 2019, се очекува нејзина реализација.

Експерт при проектот

За општината

Географска положба

Општината Ресен се наоѓа во Преспанската Котлина, во југозападниот дел на Република Македонија и опфаќа површина од 739 км². Поделена на копно со 562 км² и вода со 177 км², претставува посебна просторна целина, која географски се простира околу пресекот на 41-от степен СГШ и 21-от степен ИГД.

Општината Ресен се граничи со општините Охрид, Битола и Демир Хисар. Во општина Ресен евидентирани се 44 топоними на места, од кои 43 се рурални, од нив 39 активни и 4 неактивни и една урбанизирана средина.

Во општина Ресен, во хармонична мултиетничка средина живеат 16.825 жители од кои 50,3% женско население а 49,7% машко население, 23 жители на 1км². Според последниот официјален попис во 2002 година според националната застапеност има: Македонци 76,07%, Турци 10,68%, Албанци 9,13%, Роми 1,09%, Срби 0,44%, Власи 0,15% и Други 2,44%.

Подрачјето на општината е утврдено со закон и ги опфаќа подрачјата на населените места, градот Ресен и селата:

Арвати, Асамати, Болно, Брајчино, Волкодери, Горна Бела Црква, Горно Дупени, Грнчари, Долна Бела Црква, Долно Дупени, Дрмени, Евла, Езерени, Златари, Избиште, Илино, Јанковец, Козјак, Коњско, Крани, Кривени, Крушје, Курбиново, Лавци, Лева Река, Лескоец, Љубојно, Наколец, Отешево, Перово, Петрино, Подмочани, Покрвеник, Прељубје, Претор, Рајца, Сливница, Сопотско, Стење, Стипона, Царев Двор, Штрбово и Шурленци. Односно 44 топоними на места, од кои 43 се рурални, од нив 39 активни, 4 неактивни и една урбанизирана средина.

Во општина Ресен, во хармонична мултиетничка средина живеат 16.825 жители. Според последниот официјален попис во 2002 година.

Ресен е општински центар и мал град со 8848 жители (попис 2002), од кои:

- Македонци 7,011 - 80,14%
- Турци 1.119 - 12,79%
- Албанци 205 - 2,34%
- Роми 169
- Срби 58
- Власи 18
- останати 178

Природни богатства

- Преспанската котлина се наоѓа помеѓу двата национални паркови Пелистер и Галичица, односно на нејзина територија се распространети и двата Национални Паркови. Во Преспанската котлина се наоѓаат и двете езера Малото и Големото Преспанско Езеро. Во водите на Големото Езеро се наоѓа тромеѓето на македонската, албанската и грчката граница.

- Паркот на Природа Езерани
- Заштитеното подрачје е живеалиште на околу 200 видови на птици од кои 62 видови се ставени на листата на заштитени видови во согласност со Берн Конвенцијата а три видови се наоѓаат на Европската Црвена листа од светски загрозуени видови. Карактеристичен претставник на авифауната во Преспанското Езеро е Пеликанот (*Pelecanus crispus*). Пеликанот е една од најкрупните птици кои егзистираат на вода, главно во потоплите краишта, кај нас го има единствено на двете Преспански Езера Единствената колонија на Големiot Бел пеликан (*Pelecanus onocrotalus*) во Европската Унија се наоѓа во Преспа.

Природна реткост претставува островот Голем Град кој се наоѓа во Големото Преспанско Езеро. Островот е обраснат е со бујна шумска вегетација со најголема застапеност на фојата која е ендемичен вид. На островот постоеле 7 цркви, од кои сочувана е само пештерската црква Св. Петар.

Земјоделеие

- Земјоделското земјиште претставува ресурс не само за егзистенција на населението од преспанскиот регион кое во најголем дел се занимава со овоштарство и тоа одгледување на јаболка, туку и основа за започнување на специфични видови туризам,.
- Шумите на просторот на општината Ресен претставуваат природен ресурс кој се одликува со забележително присуство, како во планинските предели така и на ридските подрачја. Во последните години во преспанскиот регион се забележува зголемување на површините под шуми и шикари, како резултат на намалениот интензитет на експлоатација на шумските површини што произлегува од ждеценскиот процес на емиграција на населението и, секако, поради организираниот систем на пошумување и природна ревегетација на шумите.
- Присуството на шумите во преспанскиот регион претставува значајна претпоставка за развој на одредени видови туристички активности поврзани со рекреативната функција, пешачење, прошетки во природа, берење лековити растенија и шумски плодови итн.
- Хидрографските карактеристики на преспанскиот регион имаат посебно значење за населението од овој крај како извор на егзистенција и вработување во повеќе стопански дејности поврзани со овој природен ресурс: туризмот, рибарството, угостителството и др.

Општинската администрација се организира во следните сектори и одделенија и Територијална противпожарна единица;

1. Сектор за правни и општи работи и јавни дејности:

- 1.1 Одделение за правни и општи работи, и
- 1.2 Одделение за јавни дејности ;

2. Сектор за финансиски прашања:

- 2.1 Одделение за буџетска координација;
- 2.2 Одделение за буџетка контрола;

- 2.3 Одделение за сметководство и плаќања, и
- 2.4 Одделение за администрирање на даноци, такси и надоместоци;

3. Сектор за урбанизам, комунални работи, локален економски развој и прекугранична соработка:

- 3.1 Одделение за урбанизам и комунални работи, и
- 3.2 Одделение за локален економски развој и прекугранична соработка

4. Сектор за животна средина:

- 4.1 Одделение за животна средина и управување со отпад
- 4.2 Одделение за управување со води и заштита на природата

5. Одделение за управување со човечки ресурси;

6. Одделение за внатрешна ревизија;

7. Одделение за инспекциски надзор- Инспекторат;

8. Територијална противпожарна единица на Општината.

Согласно Статутот на Општина Ресен, постојани комисии на Советот се:

Комисија за статут и прописи

Комисија за мандатни прашања, избори и именувања

Комисија за финансирање, буџет и локален развој;

Комисија за урбанизам, комунални дејности и заштита на животна средина

Комисија за јавни дејности

Комисија за доделување општински признанија и награди

Комисија за еднакви можности помеѓу жените и мажите

Методологија за изработка за годишната програма

Предлог годишната програма за потребите на етничките заедници во рамките на овој проект, е производ на разговори и формирање на работни групи во Општина Ресен, преку реализација граѓанските форуми.

На почетокот од оваа иницијатива беше формирано проектно општинско тело, номинирано од Градоначалникот на општина Ресен.

Оваа комуникација е остварена со поддршка на назначената менторска организација за општина РЕСЕН Лаг Преспа. Претставници од оваа организација учествуваа во процесот на идентификација на групи на граѓани, комуникација со општинското тело и учество на граѓанските форуми.

Граѓанските форуми во општина Ресен беа реализирани по следниов редослед:

14 ноември 2017- Информативен собир во салата на општина Ресен

23 ноември 2017- втора средба во салата на општина Ресен

12 декември 2017- трета средба во салата на општина Ресен

14 декември 2017- четврта средба во салата на општина Ресен

На првата средба со граѓани – првиот форум беа направени приоритетните области за општината и согласно дефинираната област, со општинското тело беше направена структура за работни групи.

Дефинираните области се следни:

ЗЕМЈОДЕЛИЕ:

-Постоење на ранливи групи кои не се вклучени во решавање на проблеми во областа на земјоделието и екологија во локална средина

ЖИВОТНА СРЕДИНА:

-Аерозагадување

-Регулирање на отпадокот од земјоделски препарати (одземање на пластичната амбалажа)

ТУРИЗАМ:

-Информирање за важноста на туризмот

-Едукација за бенефитот од туризмот

-Водоснабдување, реконструкција на постоечките капацитети

МЛАДИНСКИ АКТИВИЗАМ И ВРАБОТУВАЊЕ:

-Недостаток на функционален младински центар (култура, спорт, неформално образование)

-Недостаток на Локален Младински Совет за вклучување на младите во процесите на носење одлуки

-Непостоење на медиуми за информирање на млади.

-Непостоење на месни младински канцеларии во руралните средини

-Критериуми кои дискриминираат при стекнување пракса и услови за вработување

-Недостаток за насоки за младинско информирање

За секоја од областите, беше формирана работна група која работеше според однапред утврдена методологија која ги вклучи следниве процеси:

- Идентификување на проблеми во областа
- Анализа /дискусија дали утврдениот проблем е веќе опфатен со некаков документ / стратегија во рамките на единицата за локална самоуправа од Велес
- Дискусија за идентификуваниот проблем, кои целни групи ги опфаќа и дискусија за можни предлог решенија
- Креирање на иницијативи како одговор на дадените проблеми со временска рамка

Континуитетот на работните групи во оваа општина беше на задоволително ниво. На секој од граѓанските форуми учествуваа претставници на институциите за дадените области. Она што е за забележување е дека постојаноста на работните групи е клучен фактор за успешна работа.

Општинското тело делегирано за овој проект, даде поддршка на работните групи за реализација на форумите во општина Ресен.

Оваа предлог годишна програма, очекуваме да биде разгледана во Советот на Општина Ресен, и истата да е разгледана и земена во предвид, при планирање на буџетот за 2019 година. Секако, некои од активностите, можат да се реализираат и тековно, во 2018 година, меѓутоа за поголемите иницијативи каде што е потребна поддршка со ресурси, очекуваме општината и економскиот / бизнис секторот да излезат во пресрет.

Приоритети за општина Ресен дефинирани на граѓански форуми

Дефинирање на проблемите во областите од страна на работните групи

Област	Земјоделе	Туризам	Животна средина	Младински активизам и вработување
Состав на работна група	Претставници од граѓанскиот сектор, земјоделци	Претставници од ЕЛС, општинската администрација, млади лица, туристички работници	Претставници од ГО, ЕЛС, Комунално одделение	Вработени лица, општинската администрација, млади лица, претставници од граѓанскиот сектор
Приоритети дефинирани според проблеми	<ol style="list-style-type: none"> Недоволна соработка помеѓу етничките заедници Недоволна развиена свест за меѓусебно прифаќање Постоење на ранливи групи кои не се вклучени во решавање на проблеми во областа на земјоделието и екологија во локална средина 	<ol style="list-style-type: none"> Недостаток на недоволни информации за туристички капацитети Меѓугранична соработка Инфо Центри Инфраструктура Поголема грижа за водните ресурси 	<ol style="list-style-type: none"> Управување и одлагање на отпад Диви депонии Управување со технички води Атмосферска и фекална канализација Одржување на градска чистота Регулирање на аерозагадување Едукација за загадување од употреба на земјоделските препарати Нема доволно зеленило 	<ol style="list-style-type: none"> Недостаток на функционален младински центар (култура, спорт, неформално образование) Недостаток на Локален Млад Совет за вклучување на младите во процесите на нивни одлуки Непостоење на медиуми за информирање на млади. Непостоење на месни младински канцеларии во селските и руралните средини Критериуми за не дискриминирање при стекнување на работни услови за вработување. Недостаток на насоки за млади за информирање

Анализа на дефинираните проблеми по работни групи

Земјоделеие

Постоечки документи за областа (стратегии, акциски планови, иницијативи и сл.) од ЕЛС; НВО, групи на раѓани	Идентификување на проблемите во областа / групата. (користете метод на бура на идеи)	Кои се извори на проблемот	Која целна група е засегната со проблемот	Наведете кои проблеми се приоритетни	Дискусија за можни решенија на проблемите со највисок приоритет
Нема наведено	1.Недоволна соработка помеѓу етничките заедници 2.Недоволна развиена свест за меѓусебно прифаќање 3.Постоење на ранливи групи кои не се вклучени во решавање на проблеми во областа на земјоделието и екологија во локална средина	1.Непостоење на документ	1.Социјално ранливи групи	1. Постоење на ранливи групи кои не се вклучени во решавање на проблеми во областа на земјоделието и екологија во локална средина	1.Нивна едукација преку практични примери 2.Нивно реактивирање во системот 3.Нивно вклучување во соодветни проблеми 3.Нивно вклучување во носење на одлуки (земјоделеие и екологија)

Животна средина

Постоечки документи за областа (стратегии, акциски планови, иницијативи и сл.) од ЕЛС; НВО, групи на раѓани	Идентификување на проблемите во областа / групата. (користете метод на бура на идеи)	кои се извори на проблемот	која целна група е засегната со проблемот	Наведете кои проблеми се приоритетни	Дискусија за можни решенија на проблемите со највисок приоритет
Нема наведено	1.Управување и одлагање на отпад 2.Диви депонии	1.Граѓаните на општината	1.Граѓаните на Ресен	1.Аерозагадување 2.Регулирање на отпадот од	1.Набавување на мерна станица за

	3.Управување со технички води 4.Атмосферска и фекална канализација 5.Одржување на градска чистота 6.Регулирање на аерозагадување 7.Едукација за загадување од употреба на земјоделските препарати 8.Нема доволно зеленило	2.Систамски пропусти од надлежните институции на локално и централно ниво.		земјоделски препарати (одземање на пластичната амбалажа)	мерење на квалитетот на воздухот. 2.Едукација за компаративни искуства, начин и модели за покревање на свеста за употребата и одлагањето на препаратите.
--	--	--	--	--	---

Туризам

Постоечки документи за областа (стратегии, акциски планови, иницијатив и и сл.) од ЕЛС; НВО, групи на раѓани	Идентификувањ е на проблемите во областа / групата. (користете метод на бура на идеи)	кои се извори на проблемот	која целна група е засегната со проблемот	Набедете кои проблеми се приоритетни	Дискусија за можни решенија на проблемите со највисок приоритет
1.ЛАГ 2.ЕЛС	1.Недостаток на недоволни информации за туристички капацитети. 2.Меѓугранична соработка 3.Инфо Центри 4.Инфраструктура 5.Поголема грижа за водните ресурси	1.Недоволна заинтересираност на ЛС 2.Приоритети е овоштарството 3.Мала информираност и едукација на населението 4.Непостоење на курсеви во туризмот	1.Туристички работници 2.Концесионер и 3.Месно население 4.ЛС	1.Информирање за важноста на туризмот 2.Едукација за бенефитот од туризмот 3.Водоснабдување, реконструкција на постоечките капацитети	1.Давање на плацовите на физички лица за отворање сопствен бизнис. 2.Инфоцентра р туристички понуди од - Агротуризам -Здравствен туризам -Селски туризам 3.Барања инвеститор за

Постоечки документи за областа (стратегии, акциски планови, иницијатив и и сл.) од ЕЛС; НВО, групи на раѓани	Идентификувањ е на проблемите во областа / групата. (користете метод на бура на идеи)	кои се извори на проблемот	која целна група е засегната со проблемот	Набедете кои проблеми се приоритетни	Дискусија за можни решенија на проблемите со највисок приоритет
					туристичка зона на езерото.

Младински активизам и вработување

Постоечки документи за областа (стратегии, акциски планови, иницијативи и сл.) од ЕЛС; НВО, групи на раѓани	Идентификување на проблемите во областа / групата. (користете метод на бура на идеи)	кои се извори на проблемот	која целна група е засегната со проблемот	Набедете кои проблеми се приоритетни	Дискусија за можни решенија на проблемите со највисок приоритет
1.Младински план за Ресен и Преспа (ЗЛР Акција Плус-Ресен)	1.Недостаток на функционален младински центар (култура, спорт, неформално образование) 2.Недостаток на Локален Младински Совет за вклучување на младите во процесите на носење одлуки 3.Непостоење на медиуми за информирање на млади. 4.Непостоење на месни младински канцеларии во руралните средини. 5.Критериуми кои дискриминираат при стекнување пракса и услови за вработување. 6.Недостаток за насоки за младинско информирање	1.Политичка волја 2.Партиска припадност	1. Млади (15-30) 2.Невработени лица над 30 год.	Сите	1.Отворање на младински центар 2.Формирање на ЛМС 3.Формирање на медиум за младинско информирање 4.Отворање на месни младински канцеларии кои се во координација со младински центар. 5.Актуелизирање на проблемот и отворање на дискусија. 6.Анализа на пазарот на трудот на локално ниво.

Дефинирање на решенија за проблемите по работни групи

Земјоделе

Наведете ги приоритетните проблеми кои ги дефинирајте на 2 средба	Дефинирајте решение (во форма на цел) за секој од наведените проблеми.	Наведете ја целната група со која решението е опфатено	Наведете ја институцијата со која треба да работите на решението	Наведете временска рамка за решение на проблемот
-Недоволни знаења, вештини, практики за вклучување на ранливите групи во креирање и реализирање на политиките и практиките во земјоделието и животната средина.	-Подобрување на информираноста, обученоста, можностите за активно вклучување на ранливите групи во креирање и реализирање на политиките и практиките во земјоделието и заштита на животната средина.	-Семејства со ниски лични примања кои имаат афинитет, услови и знаења во земјоделието и животната средина. -Претставници од етничките малцинства кои нудат услуги на локалниот пазар. -Стручни лица од земјоделска струка и друг стручен кадар кој има знаење а немале можност да бидат вклучени.	-НВО-земјоделски здруженија. -Земјоделски факултет. -Земјоделски паралелки од ДСУ Цар Самоил. -Подрачна единица на труд и социјална политика.	6 месеци.

Животна средина

Наведете ги приоритетните проблеми кои ги дефинирајте на 2 средба	Дефинирајте решение (во форма на цел) за секој од наведените проблеми.	Наведете ја целната група со која решението е опфатено	Наведете ја институцијата со која треба да работите на решението	Наведете временска рамка за решение на проблемот
1)Аерозагадување -Обезбедување на мерна станица на мерење на квалитетот на амбиенталниот воздух. 2)Регулирање на отпадот од земјоделски препарати	-Соработка со надлежните институции на локално и централно ниво, во насока на набавување на соодветна мерна станица. -Преку компаративни	1)Аерозагадување -Обезбедување на мерна станица на мерење на квалитетот на амбиенталниот воздух. 2)Регулирање на отпадот од земјоделски препарати	-Соработка со надлежните институции на локално и централно ниво, во насока на набавување на соодветна мерна станица. -Преку компаративни	1)Аерозагадување -Обезбедување на мерна станица на мерење на квалитетот на амбиенталниот воздух. 2)Регулирање на отпадот од земјоделски препарати

Наведете ги приоритетните проблеми кои ги дефиниравте на 2 средба	Дефинирајте решение (во форма на цел) за секој од наведените проблеми.	Наведете ја целната група со која решението е опфатено	Наведете ја институцијата со која треба да работите на решението	Наведете временска рамка за решение на проблемот
(повраток на пластична амбалажа).	искуства од земји кои ја регулирале оваа област да се изготви модел за управување со истиот и организирање на континуирани информативни и едукативни работилници за менување на навиките на локалното население за да профункционира изготвениот модел. -Воведување на еко патроли за контролен механизам	(повраток на пластична амбалажа).	искуства од земји кои ја регулирале оваа област да се изготви модел за управување со истиот и организирање на континуирани информативни и едукативни работилници за менување на навиките на локалното население за да профункционира изготвениот модел. -Воведување на еко патроли за контролен механизам	(повраток на пластична амбалажа).

Младински активизам и вработување

Наведете ги приоритетните проблеми кои ги дефиниравте на 2 средба	Дефинирајте решение (во форма на цел) за секој од наведените проблеми.	Наведете ја целната група со која решението е опфатено	Наведете ја институцијата со која треба да работите на решението	Наведете временска рамка за решение на проблемот
1. Недостаток на Локален младински совет за вклучување на младите во процесите на носење	-Иницијатива за формирање на Локален младински совет. -Формирање на	-Млади (15-30) од Ресен и Преспа. - Граѓаните. -Млади и невработени лица	-Општина Ресен. -Граѓански организации. -Училишта. -Агенција за	6 месеци

Наведете ги приоритетните проблеми кои ги дефинирајте на 2 средба	Дефинирајте решение (во форма на цел) за секој од наведените проблеми.	Наведете ја целната група со која решението е опфатено	Наведете ја институцијата со која треба да работите на решението	Наведете временска рамка за решение на проблемот
на одлуки. 2. Непостоење на медиуми за информирање на млади. 3. Критериуми кои дискриминираат при стекнување пракса и услови за вработување.	електронски и печатен медиум за младинско информирање. -Актуализирање на проблемот и отворање на дискусија.	на возраст над 30 год од Ресен и Преспа.	вработување. -Министерство за труд и социјална политика. -Бизнис сектор.	9 месеци

Туризам

Наведете ги приоритетните проблеми кои ги дефинирајте на 2 средба	Дефинирајте решение (во форма на цел) за секој од наведените проблеми.	Наведете ја целната група со која решението е опфатено	Наведете ја институцијата со која треба да работите на решението	Наведете временска рамка за решение на проблемот
1. Промоција на туризмот. 2. Промоција на агро-туризам.	-Одржување на работилници. -Одржување на ден за промоција на туризмот. -Изработка на флери, разгледници, проспекти. -Обука на водичи. -Културни настани.	-Локално население. -Земјоделци.	-Локална самоуправа. -Комунално претпријатие. -Министерство за економија. -Министерство за екологија. -Министерство за земјоделие.	1. Промоција на туризмот. 2. Промоција на агро-туризам.

Предлог иницијативи за дефинираните проблеми по работните групи

Работна група: Животна средина

Дефинирање на проблемот: Аерозагадување

Решение: Обезбедување на мерна станица на мерење на квалитетот на амбиенталниот воздух.

А) Кој е одговорен за дефинираното прашање (Институција, Граѓанска организација, ЕЛС / Оддел и сл.)	Општина Ресен
Б) Кои се заинтересираните страни кои треба да бидат вклучени во процесот на решавање на проблемот (Кој е засегнат со проблемот)	Општина Ресен, Здружение за заштита на животната средина ЕКО ГЕРИЛА ПРЕСПА-РЕСЕН.
В) Која временска рамка ни е потребна за решавање на проблемот (време во месеци или година/и)	60 дена
Г) Кои чекори треба да ги преземеме за да се адресира проблемот (Активности / акции ко треба да се превземат)	<ul style="list-style-type: none"> - Информирање за претходни иницијативи. - Информирање за цена за чинење и одржување. - Склучување на договор за соработка. - Транспарентност на процесот.
Д) Кои ни се индикаторите за успех (Конкретни резултати кои ги предвидуваме – квалитативно или квантитативно)	<ul style="list-style-type: none"> - Набљудување и мерење преку мобилни апликации. - Достапност за резултатите и моменталната состојба на сите граѓани. - Увид во степенот на загадување, дали е во граница со дозволеното.
Ѓ) Како ќе го мериме успехот (Алатки: набљудување, посети, интервјуа и сл.)	<ul style="list-style-type: none"> - Актуелизирање на решението на социјалните мрежи. - Набљудување на заинтересираноста и реакциите на граѓаните.
Е) Кои се научените лекции од процесот	<ul style="list-style-type: none"> - Акцентирање на компонентата на одржливост, а не само набавување. - Превземање на активности во насока на таргетирање на најголемите потенцијални загадувачи. - Корегирање на проблемите кои го предизвикуваат.

Работна група: Земјоделие

Дефинирање на проблемот: Недоволни знаења, вештини и практики за вклучување на ранливите групи во креирањето на политичките и проектите во земјоделието и животната средина.

Решение: Подобрување на информираноста, обученоста и можностите за активно вклучување на ранливите групи во креирање и реализирање на практиките и политиките во областа на земјоделието и животната средина.

А) Кој е одговорен за дефинираното прашање (Институција, Граѓанска организација, ЕЛС /	Општина Ресен
--	---------------

Оддел и сл.)	
Б) Кои се заинтересираните страни кои треба да бидат вклучени во процесот на решавање на проблемот (Кој е засегнат со проблемот)	Општина Ресен, Здружение на овоштарите, АПРЗ
В) Која временска рамка ни е потребна за решавање на проблемот (време во месеци или година/и)	6 месеци
Г) Кои чекори треба да ги преземеме за да се адресира проблемот (Активности / акции ко треба да се превземат)	<ul style="list-style-type: none"> - Идентификување на целната група и состаноци. - Посета на стручните институции, НВО и приватни субјекти. - Обуки за вклучување на целните групи. - Подготовка и подигање на градина, маркетинг и продажба. - Преработка на земјоделски производи во домашни услови и мали погони. - Промоција и настани за промоција на здрава храна. - Учество во креирање и реализација на општински планови за развој.
Д) Кои ни се индикаторите за успех (Конкретни резултати кои ги предвидуваме – квалитативно или квантитативно)	<ul style="list-style-type: none"> - Број на вклучени лица. - Број на подигнати градинки и кг продадени производи. - Број на општински програми.
Ѓ) Како ќе го мериме успехот (Алатки: набљудување, посети, интервјуа и сл.)	<ul style="list-style-type: none"> - Набљудување, посети, интервјуа, мониторинг
Е) Кои се научените лекции од процесот	

Работна група: Туризам

Дефинирање на проблемот: Недоволна промоција на туризмот

Решение: Подигнување на јавната свест за важноста на туризмот.

А) Кој е одговорен за дефинираното прашање (Институција, Граѓанска организација, ЕЛС / Оддел и сл.)	<ul style="list-style-type: none"> - Граѓански здруженија Женска солидарност, Рурални жени-Преспа, Неформална група за развој на туризмот.
Б) Кои се заинтересираните страни кои треба да бидат вклучени во процесот на решавање на проблемот (Кој е засегнат со проблемот)	<ul style="list-style-type: none"> - Локално население, Локална самоуправа, туристички работници, угостители, земјоделци.
В) Која временска рамка ни е потребна за решавање на проблемот (време во месеци или година/и)	6 месеци
Г) Кои чекори треба да ги преземеме за да се	<ul style="list-style-type: none"> - Формирање на тим.

адресира проблемот (Активности / акции ко треба да се превземат)	<ul style="list-style-type: none"> - План за активности. - Подготовка и изработка на флаер. - Подготовка и изработка на разгледници. - Организирање на настан за промоција на традиционална храна. - Обука - Мониторинг на целиот процес. - Евалуација
Д) Кои ни се индикаторите за успех (Конкретни резултати кои ги предвидуваме – квалитативно или квантитативно)	<ul style="list-style-type: none"> - Број на луѓе - Ниво на заинтересираност. - Број на промотивен материјал
Ѓ) Како ќе го мериме успехот (Алатки: набљудување, посети, интервјуа и сл.)	-
Е) Кои се научените лекции од процесот	Поголемо вклучување на населението и сите заедници

Работна група: Младински активизам и вработување

Дефинирање на проблемот: Непостоење на медиуми за информирање на млади.

Решение: Формирање на електронски медиуми за младинско информирање.

А) Кој е одговорен за дефинираното прашање (Институција, Граѓанска организација, ЕЛС / Оддел и сл.)	Граѓански организации (ЗЛР Акција Плус и Црвен крст) во соработка со училиштата од Општина Ресен.
Б) Кои се заинтересираните страни кои треба да бидат вклучени во процесот на решавање на проблемот (Кој е засегнат со проблемот)	Деца до 15 год. Млади (15-30) Лица над 30 год.
В) Која временска рамка ни е потребна за решавање на проблемот (време во месеци или година/и)	6 месеци.
Г) Кои чекори треба да ги преземеме за да се адресира проблемот (Активности / акции ко треба да се превземат)	<ul style="list-style-type: none"> - Потпишување меморандум за соработка - Креирање на тим. - Обуки на тимот. - Креирање веб страна и Фб профил. - Кампања за промоција на социјалните профили. - Собирање и објавување на информации.
Д) Кои ни се индикаторите за успех (Конкретни резултати кои ги предвидуваме – квалитативно или квантитативно)	<ul style="list-style-type: none"> - Објавени текстови - Дневни посети
Ѓ) Како ќе го мериме успехот (Алатки: набљудување, посети, интервјуа и сл.)	<ul style="list-style-type: none"> - Креиран и обучен тим од луѓе кои ќе собираат информации. - Креирана веб страна и фб профил - Информирана јавност.
Е) Кои се научените лекции од процесот	- Тимска работа.

Акциски план со активности за 12 месеци

Област	Земјоделе
Цел	Вклучување на ранливите групи во креирањето на политиките и проектите во земјоделието и животната средина во активности поврзани со меѓуетнички соживот во општина Ресен
Активности	<ul style="list-style-type: none"> - Организирање на вон наставни активности за зголемување на вештини и практики - Охрабрена соработка на населението со различна етничка припадност од населените места - Кампањи за подигнување на свесноста за меѓуетнички соживот - Подобрување на информираноста, обученоста и можностите за активно вклучување на ранливите групи во креирање и реализирање на практиките и политиките во областа на земјоделието и животната средина
Целна група	Наставници Ученици Земјоделци Здружение на овоштарите
Временски период	2018/2019 и последователно до 2021
Финансии	ЕЛС се очекува да обезбеди поддршка во финансирање на едукација и реализација на активности со меѓуетнички карактер

Област	Животна средина
Цел	Обезбедување на чиста животна средина и чист воздух во општина Ресен и обезбедување на мерна станица на мерење на квалитетот на амбиенталниот воздух
Активности	<ul style="list-style-type: none"> - Информирање на населението за иницијативи против аерозагадување - Информирање за набавка и цена на чинење и одржување на мерните станици - Набљудување и мерење преку мобилни апликации и достапност за резултатите и моменталната состојба на сите граѓани. - Увид во степенот на загадување и набљудување на заинтересираноста и реакциите на граѓаните - Актуелизирање на можните решенија на

	социјалните мрежи
Целна група	<ul style="list-style-type: none"> - Млада популација од општина Ресен - Граѓански организации - Училишта
Временски период	2018-2021 година
Финансии	ЕЛС се очекува да обезбеди средства за набавка на мерните станици и нивно одржување

Област	Туризам
Цел	Недоволна промоција на туризмот и подигнување на јавната свест за важноста на туризмот
Активности	<ul style="list-style-type: none"> -Спроведување на територијална посета на потенцијални туристички дестинации и атракции, -Дводневен семинар на кој ќе се изготви туристички акционен план, -Посета на уреден туристички локалитет заради стекнување на искуство, - Средба со Градоначалникот и раководителот на ЛЕР, -Изготвување на брошури -Промоција на видео спот
Целна група	Институции, клубови, граѓански организации и сите граѓани
Временски период	Една година
Финансии	Буџет на ЕЛС Кичево, Министерство за култура, проекти на невладиниот сектор и различни донатори

Област	Младински активизам и вработување
Цел	Непостоење на медиуми за информирање на млади и активности за формирање на електронски медиуми за младинско информирање
Активности	<ul style="list-style-type: none"> -Поттикнување и обезбедување на технички и човечки ресурси -Иницирање промоција и поголема информираност, преку печатење на флаери - Средба со Градоначалникот и раководителот на ЛЕР -Развој на потребна инфраструктура како предуслов за привлекување на инвестиции -Информирање на граѓаните преку презентации и флаери со што ќе им се укажи на проблематиката -Иницирање на соработка размена на идеи и искуства

Целна група	<ul style="list-style-type: none"> - Млади лица од сите етнички заедници - Невработени лица - Образовни институции
Временски период	2019-2021
Финансии	<ul style="list-style-type: none"> - ЕЛС Ресен во делот на поддршка на процесот за креирање на стратегија за вработување, АВРМ, проекти на невладиниот сектор и различни донатори